

Građansko društvo

Sociologija politike

09.04.2020.

Građansko društvo

- Građansko društvo nastaje zajedno sa nacionalnom državom, ali predstavlja istovremeno i kontratežu toj državi. Teoretičari poput Hobsbauma skeptično zaključuju da je francuska država nastala pre francuskog društva, dakle, kao proizvod fenomena nacionalne države.
- Pošto je moderna država proklamovana kao država svojih građana, učesnici u tom projektu osvojili su nova prava od kojih je esencijalno ono političko pravo - da biraju predstavnike vlasti.
- Zbog toga, pojam suprotan građaninu nije seljak - nego poslušnik. Građanstvo nije odrednica za mesto boravišta, već aktivan stav prema političkoj pasivnosti i nepravdi.¹

¹ Moderna teorija je proširila ovu definiciju na čitav ekonomski prostor u kome se sukobljavaju ekonomski interesi, kao i politički prostor u kome se definišu moralni ciljevi zajednice. Striktno teorijski govoreći građanski otpor prema državi je besmislen, budući da je država samo mreža zakonski definisanih institucija koje garantuju poredak i prava građana. Međutim, **realnost** je sasvim drugačija i pokazuje da je građansko društvo bliže definiciji jednog institucionalnog bojnog polja za monopolom nad državom.

- **Civilno društvo** iako praktično sinonim građanskom društvu (lat. Civitas) poprima veći značaj nakon pada svetskog socijalizma.
- Civilno društvo se nametnulo kao faktor promocije univerzalističkih vrednosti, insistirajući na onim vrednostima koje su bile najviše zapostavljene u totalitarnim politikama - ljudska prava i slobode, seksualne slobode i jednakosti, manjinski identiteti i sl.
- Civilno društvo je važan korektiv "tvrde politike". Njegov najvažniji pravni okvir delovanja su NVO, koje u pojedinim razvijenim društvima Zapada ostvaruju važne ciljeve, poput nehumanih planova za razvoj gradova.
- Ipak, civilno društvo otvara dodatne probleme kao što je kontrola civilnog sektora od strane države (infiltracija), kao i neproporcionalno predstavljanje demografski partikularnih interesa.

Građansko i civilno društvo

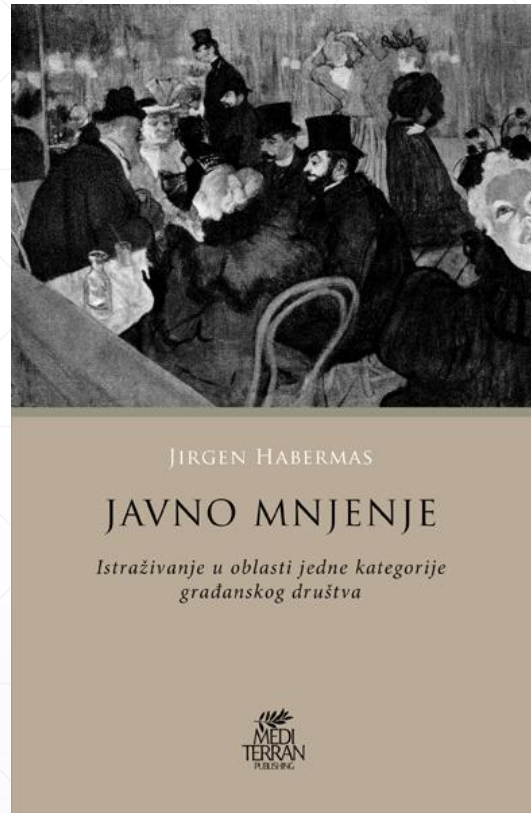
Nekoliko ključnih teza i razlika

Društvo i država

Uporedni pregled

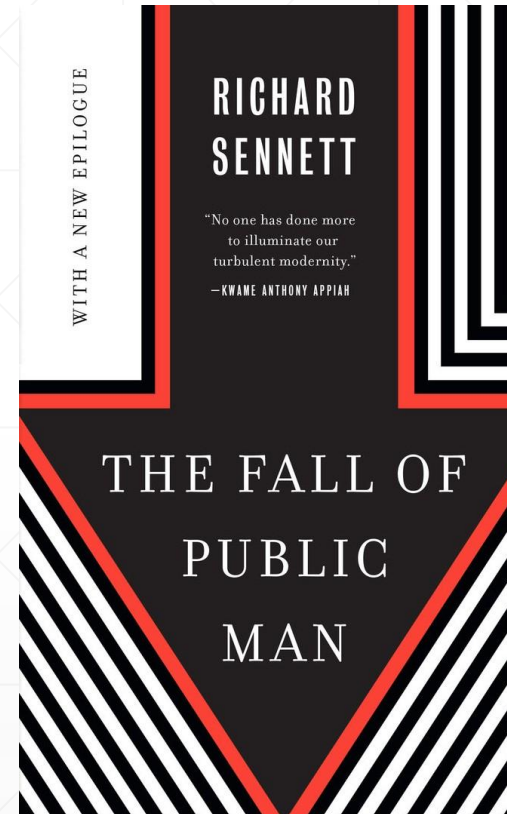
GRAĐANSKO DRUŠTVO	DRŽAVA
Sfera etike zalaganje za moralne vrline i opšte javno dobro	Sfera politike logika osvajanja i održavanja vlasti
Partikularne potrebe različitih društvenih grupa	Univerzalno dobro celine zajednice
Prirodno pravo – građansko pravo i slobode koji dobijaju ideološke forme (posvetovljeno božansko pravo)	Prirodno pravo – zakonski poredak koji obezbeđuje postojanje građanskog društva
Moral iznad zakona	Zakon (formalno) nezavisan od morala
Posebni/zasebni interesi (sukob ideja/vrednosti i ekonomskih/ društvenih interesa)	Interes celine (sinteza ili nadilaženje partikularnosti)

Predlog za dalje čitanje na temu građanskog / civilnog društva

Jürgen Habermas

Javno mnjenje
Mediterran publishing, 2012.
COBISS.SR-ID - 275544583

Richard Sennett

The Fall of Public man
W. W. Norton & Company; 40th Anniversary
edition, 2017.